

บทที่ ๒

ทฤษฎีขบวนการ BRN Co- ordinate

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการก่อความไม่สงบ

การก่อความไม่สงบ (INSURGENCY) คือการเคลื่อนไหวของขบวนการที่มุ่งประสงค์จะล้มล้างอำนาจรัฐที่มีอยู่ เป้าหมายอาจจำกัดเพียงต้องการแยกตัวออกจากการควบคุมจากรัฐบาลจนถึงการเข้ายึดอำนาจรัฐและเข้าแทนที่รัฐบาลปัจจุบัน โดยการใช้การบ่อนทำลายและการต่อสู้ด้วยอาวุธ ซึ่งมีระดับความรุนแรงที่ยังไม่ถึงขั้นสงครามกลางเมือง (สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, ๒๕๔๐:๒)

๑. รูปแบบของการก่อความไม่สงบ (Organization And Operation) ได้กล่าวไว้อย่างครอบคลุมถึงรูปแบบการก่อความไม่สงบ ๔ ประเภท พร้อมกับการยกตัวอย่างประกอบส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่นำมาศึกษาเปรียบเทียบ สำหรับรูปแบบการก่อความไม่สงบสามารถแบ่งออกได้ ดังต่อไปนี้

๑.๑ การก่อความไม่สงบโดยใช้วิธีบ่อนทำลาย (Subversive Insurgency) การก่อความไม่สงบ โดยวิธีการนี้ฝ่ายก่อความไม่สงบจะใช้วิธีการแทรกซึมเข้าไปในโครงสร้างทางการเมืองของประเทศ เพื่อหาทางที่จะควบคุมและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างการเมืองนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตน เมื่อฝ่ายก่อความไม่สงบได้ดำเนินการขยายฐานการสนับสนุนทางการเมืองอย่างเข้มแข็งมั่นคงแล้วก็จะเริ่มดำเนินการเรียกร้องต่อรัฐบาล ในลักษณะที่ไม่สามารถจะตอบสนองได้ ทำให้โครงการต่างๆ ของรัฐบาลต้องปั่นป่วนและอาจสร้างสถานการณ์ก่อการจลาจล นัคหยุดงาน และใช้มาตรการรุนแรงอื่นๆ เช่น การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย บางครั้งอาจใช้วิธีการยั่วยุให้รัฐบาลตอบโต้ด้วยความรุนแรงเกินกว่าเหตุ ซึ่งอาจเกินขอบเขตอำนาจตามกฎหมายเพื่อที่จะทำลายศรัทธาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล และสามารถสร้างอิทธิพลเพื่อชักจูงประชาชนได้อีกด้วย การดำเนินการดังกล่าวจะกระทำควบคู่กับการโฆษณาชวนเชื่ออย่างกว้างขวาง โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างสถานการณ์วิกฤตให้แก่รัฐบาลและขยายฐานอำนาจให้แก่ฝ่ายก่อความไม่สงบ เพื่อเข้ายึดอำนาจในการปกครองประเทศในที่สุด การก่อความไม่สงบโดยใช้วิธีการบ่อน

ทำลาย สามารถที่จะยกระดับขึ้นเป็นการก่อความไม่สงบแบบการใช้แกนนำปฏิวัติ (Critical-Cell Insurgency) ได้อย่างรวดเร็วเมื่อสภาวะการณ์เอื้ออำนวย

๑.๒ การก่อความไม่สงบแบบมุ่งเน้นมวลชน (Mass-Oriented Insurgency) จะใช้วิธีสร้างความขัดแย้งต่อรัฐบาลให้ยืดเยื้อยาวนาน โดยใช้องค์กรมวลชนเป็นหลักเป้าหมายให้ได้มา ซึ่งการสนับสนุนทั้งด้านการเมืองและด้านกำลังติดอาวุธจากประชาชนส่วนใหญ่ การก่อความไม่สงบในลักษณะนี้จะมุ่งทำลายโครงสร้างของรัฐบาลจากภายนอกระบบ โดยเน้นการจัดโครงสร้างของพรรคหรือการนำที่มีลักษณะซับซ้อน เพื่อการควบคุมการใช้ส่วนกำลังติดอาวุธและองค์กรมวลชนในการต่อสู้ล้มล้างรัฐบาลและจะตั้งรัฐบาลซ้อนขึ้น เพื่อเตรียมเข้าทดแทน โครงสร้างปัจจุบัน ตัวอย่าง ได้แก่ สงครามปฏิวัติในจีน พวกเวียดกงในเวียดนาม

๑.๓ การก่อความไม่สงบแบบดั้งเดิม (Traditional Insurgency) การก่อความไม่สงบแบบนี้มักจะเริ่มจากความคับแค้นใจเฉพาะเรื่องของประชาชน ซึ่งอาจเป็นพวกชนกลุ่มน้อยที่มีความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์หรือศาสนา พวกนี้จะมีความคิดว่า รัฐบาลปฏิเสธสิทธิและผลประโยชน์ของพวกเขา ดังนั้นจึงพยายามที่จะต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิและผลประโยชน์ที่สูญเสียไป ความมุ่งหมายในการเคลื่อนไหวจะกระทำ เพื่อให้สามารถแยกตัวจากการควบคุมของรัฐบาลและปกครองตนเองในที่สุด โดยไม่ต้องการที่จะล้มล้างรัฐบาลหรือควบคุมประเทศทั้งหมด การดำเนินการนิยมใช้ความรุนแรง ตั้งแต่การเดินขบวนประท้วงจนถึงการก่อการร้ายหรือสงครามกองโจร โดยไม่มีรูปแบบการจัดองค์กรและวิธีการดำเนินที่แน่นอน

๑.๔ การก่อความไม่สงบโดยการใช้แกนนำปฏิวัติ (Critical-Cell Insurgency) การก่อความไม่สงบโดยการใช้แกนนำปฏิวัตินี้แบ่งการดำเนินการออกได้ ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะแรก พวกก่อความไม่สงบจะส่งสมาชิกกลุ่มย่อยๆ ซึ่งผ่านการฝึกอบรมเป็นอย่างดี เข้าไปในกลุ่มประชาชนที่ล่อแหลม เช่น กองกำลังป้องกันประเทศหรือกลุ่มผู้ใช้แรงงาน เพื่อปลุกระดมประชาชนให้ลุกฮือขึ้นต่อสู้กับรัฐบาล โดยมีสมาชิกของฝ่ายก่อความไม่สงบที่แทรกซึมเข้าไปเป็นแกนนำในการปฏิวัติยึดอำนาจรัฐบาล หลังจากนั้นองค์กรก่อความไม่สงบก็จะเข้ามาขึ้นระบอบการปกครองหรือจัดตั้งรัฐบาลใหม่ การก่อความไม่สงบในลักษณะนี้มักจะเกิดขึ้นในพื้นที่ศูนย์กลางเมือง ซึ่งเป็นที่รวมของกลุ่มพลังด้านเศรษฐกิจและการเมือง ตัวอย่างการปฏิวัติในลักษณะนี้ได้แก่ การปฏิวัติในรัสเซีย ปี พ.ศ.๒๔๖๐ หรือที่เรียกว่ารูปแบบการปฏิวัติตามแนวคิดของเลนิน การก่อความไม่สงบอีกรูปแบบหนึ่งได้แก่การก่อความไม่สงบที่ใช้ยุทธศาสตร์โฟกัส (Foco) หรือแบบคิوبا คือการใช้กลุ่มติดอาวุธขนาดเล็กเข้าไปเคลื่อนไหวในพื้นที่ที่ประชาชนมีความไม่พอใจรัฐบาล เพื่อเป็นแกนนำในการต่อต้านการเคลื่อนไหวของกองโจรจะเป็นเหมือนศูนย์กลาง ซึ่งมีประชาชนที่มาสนับสนุนห้อมล้อมอยู่รอบนอก เมื่อฝ่ายก่อความไม่สงบเข้มแข็งพอก็จะใช้กำลังเข้ายึดอำนาจรัฐบาลปกครองประเทศ

แทน การจัดกำลังการก่อความไม่สงบตามแนวคิดนี้ ไม่ต้องการการจัดกำลังขนาดใหญ่ที่
สลับซับซ้อน แต่เน้นการจัดกำลังกองโจรที่เข้มแข็งเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหวปฏิวัติ และใช้ช่วง
เวลาสั้นๆ ในการปฏิบัติการ

๒. การจัดองค์กรการก่อความไม่สงบแบบมุ่งเน้นมวลชน

๒.๑ พรรคส่วนนำหรือส่วนควบคุม เพื่อกำหนดนโยบายแบบรวมการและกำกับ
ดูแลการปฏิบัติ โดยปกติพรรคจะจัดเป็นส่วนแยกย่อยๆ โดยเฉพาะเพื่อรักษาความปลอดภัยจากการ
ถูกแทรกซึมจากองค์กรข่าวของฝ่ายรัฐบาล

๒.๒ องค์กรมวลชน ใช้ในการเชื่อมโยงประชาชนเข้ากับพรรคโดยพรรคสามารถ
เข้าควบคุมและรับการสนับสนุนจากประชาชนผ่านองค์กรมวลชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่า
ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่สนับสนุนวัตถุประสงค์หรือนโยบายของพรรคโดยตรงก็ตาม

๒.๓ ส่วนกำลังติดอาวุธแบบเปิดเผยหรือลับ ขึ้นอยู่กับว่ารูปแบบใดจะสามารถทำให้
เป้าหมายของฝ่ายก่อความไม่สงบบรรลุผลสำเร็จ เช่น ในขณะที่ยังอ่อนแอก็มักใช้ส่วนกำลังติด
อาวุธแบบลับประเภทผู้ก่อการร้ายและเมื่อเข้มแข็งขึ้นก็จะจัดตั้งส่วนกำลังติดอาวุธแบบเปิดเผย
ประเภทกองโจร

๓. การพัฒนาของการก่อความไม่สงบแบบมุ่งเน้นมวลชน อาจใช้ระยะเวลา
ยาวนานหลายสิบปี ตั้งแต่การเริ่มต้นจนสถานการณ์สูงอมและประสบผลสำเร็จในที่สุด ขั้นตอน
ของการก่อความไม่สงบแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ ๑ ระยะเริ่มต้นและซ่อนเร้น (Latent And Incipient)

ขั้นที่ ๒ สงครามกองโจร (Guerrilla Warfare)

ขั้นที่ ๓ สงครามขบวนการ (War Of Movement)

๔. ปัจจัยที่อำนวยความสะดวกการก่อความไม่สงบ มี ๓ ปัจจัยคือ

๔.๑ ปัจจัยที่เอื้ออำนวยความสะดวกการก่อความไม่สงบ เป็นการกล่าวไว้อย่างกว้างๆ ว่า
ประกอบด้วยประชาชนที่อ่อนแอ (Vulnerable Population) หมายถึง ประชาชนที่ไม่พอใจต่อ
สภาพทางสังคม, การเมือง, เศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากเรื่องดังกล่าวแล้วอาจจะมี
เงื่อนไขทางสังคมอื่นๆ อีกเช่น เชื้อชาติ, ศาสนา เป็นต้น ทั้งหมดที่กล่าวเกี่ยวกับประชาชนที่
อ่อนแอก็ถือว่ายังครอบคลุมกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่

๔.๒ การนำและการชี้นำ (Direct And Leadership) ในที่นี้จะแยกถึงความหมายของ
การชี้นำไว้อย่างชัดเจน โดยยกตัวอย่างของการชี้นำที่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทางการเมืองของ
วลาดีเมียร์ เลนิน (Vladimir Lenin) และเหมาเซตุง (Mao Tse-Tung) ถ้าได้ศึกษากันอย่างจริงจังแล้ว
จะพบว่าทำให้ประชาชนมาเข้าร่วมการต่อสู้ล้มล้างอำนาจการปกครอง โดยอาศัยช่องว่างทาง

ความคิดนั้นจะต้องอาศัยความเข้าใจในหลักการและการประยุกต์ใช้อย่างแท้จริง

๔.๑ รัฐบาลขาดการควบคุม (Lack Of Government Control) เน้นอนบรยากาศการเมืองระดับชาติเป็นปัจจัยในการก่อความไม่สงบ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนามีโอกาสที่จะเกิดบรรยากาศทางการเมืองที่ไม่ดีขึ้น เพราะฉะนั้นการกล่าวถึงปัจจัยก่อความไม่สงบข้อนี้ควรมีการอธิบายเพิ่มเติมมากกว่านี้ (บุญรอด ศรีสมบัติ, ๒๕๕๒: ๕-๑๑)

ยุทธศาสตร์ขบวนการ BRN Co-ordinate

ยุทธศาสตร์ขบวนการ BRN Co-ordinate แบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น ๓ ชั้น

ชั้นที่ ๑ ชั้นรับทางยุทธศาสตร์ จะประกอบด้วยกระบวนการบ่มเพาะแนวความคิด เพื่อสร้างจิตสำนึกแล้วจัดตั้งโครงสร้างมวลชน (อาเยาะห์) และกองกำลังติดอาวุธ (RKK)

ชั้นที่ ๒ ชั้นยันทางยุทธวิธี ด้วยการสร้างสถานการณ์ก่อความไม่สงบด้วยยุทธวิธีก่อการร้าย สร้างความสับสนไร้ระเบียบในพื้นที่ ขับเคลื่อนให้เกิดการจลาจลในรูปแบบสงครามกลางเมือง โดยใช้ศาสนาซึ่งอาจพัฒนาเป็นสงครามศาสนาทั่วพื้นที่ ปัจจัยแห่งความสำเร็จคือการควบคุมสังคมด้วยความหวาดกลัวและหวาดระแวง โดยมุ่งทำลายอำนาจการปกครองและลดความน่าเชื่อถือของรัฐ

ชั้นที่ ๓ ชั้นรุกทางยุทธศาสตร์ จะดำเนินกลยุทธ์การเมืองทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ โดยใช้พลังผ่านองค์กรมุสลิมโลก (OIC) เพื่อที่จะให้ UN เข้ามาแก้ไขปัญหา

การพัฒนาของขบวนการ BRN Co-ordinate มี ๓ ชั้น คือ **ชั้นแรก** เป็นชั้นบ่มเพาะเพื่อให้เกิดมวลชนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๗ มีการหามวลชนทั้งนอกระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน ทำการบ่มเพาะทำให้เกิดความรู้สึกแยกไทย แยกมลายู แยกพุทธ แยกมุสลิม โดยใช้ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ที่มีความแตกต่างทั้งประเพณีและวัฒนธรรม **ชั้นที่ ๒** การสร้างโครงสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ถึง ๒๕๔๗ **ชั้นที่ ๓** ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบันปฏิบัติทางทหารด้วยความรุนแรง สร้างความหวาดกลัวและความหวาดระแวงให้เกิดกับประชาชน

ขบวนการ BRN Co-ordinate ขณะนี้อยู่ในชั้นยันทางยุทธศาสตร์ คือ การก่อการร้ายสร้างความรุนแรงทั่วทั้งพื้นที่ด้วยการลอบยิงครู, พระ, วางเพลิงเผาโรงเรียน, ลอบวางระเบิดในพื้นที่เมืองใหญ่ การชุมนุมติดกองกำลังของรัฐด้วยระเบิดเพื่อให้เกิดผลกระทบต่องังคมในวงกว้างแสดงให้เห็นว่ารัฐไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ รวมถึงสร้างความแตกแยกระหว่างไทยพุทธมุสลิมให้เกิดความหวาดระแวง ซึ่งมีโอกาสพัฒนาไปสู่สงครามกลางเมือง (โรงเรียนการเมืองศูนย์สันติสุข, อัดตำนาน, ๒๕๕๓)

ยุทธศาสตร์ ๕ ข้อในการจัดตั้งมวลชน

๑. ยุทธศาสตร์ประชากรมี ๓ ประเด็น

๑.๑ ประชากรมีจำนวนเท่าไร

๑.๒ ประชากรอยู่ที่ไหน

๑.๓ ประชากรอยู่อย่างไร

๒. ยุทธศาสตร์สังคมมี ๓ ประเด็น

๒.๑ ยุทธศาสตร์สังคมด้านการพัฒนา : ด้วยการพัฒนาความคิดของประชากร เพื่อเพิ่มจำนวนสมาชิกของขบวนการและให้ความรู้ในด้านการขับเคลื่อนของขบวนการ

๒.๒ ยุทธศาสตร์สังคมด้านการศึกษา : ขบวนการต้องการให้สังคมตรงนี้มีการศึกษา ศาสนาที่พอเหมาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนามากกว่าโรงเรียนสามัญของรัฐ

๒.๓ ยุทธศาสตร์สังคมด้านอาชีพ : ขบวนการต้องการสร้างสังคมที่มีอาชีพเหมาะสมแก่ การอยู่บ้านของประชาชนเพราะมีเวลาให้กับขบวนการได้มากกว่าอาชีพอื่น

๓. ยุทธศาสตร์ด้านการเงิน : ขบวนการเน้นและยืนอยู่ภายใต้แนวคิดของ “การพึ่งพาตัวเอง” เป็นหลักด้วยการ

๓.๑ เก็บเงินวันละบาท โดยอาเยาะห์เก็บเงินส่งองค์กรข้างบนห้ามใช้ในอาเยาะห์

๓.๒ เก็บเงินรายได้จากชุมชนเงินส่วนนี้ใช้เฉพาะในชุมชนนั้น

๓.๓ เงินจากการบริจาคทั้งในและนอกประเทศ เป็นเงินชากาสาใช้ในระดับกัส หรือ

DPP

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการข่าว คือ การสร้างข่าวของขบวนการเน้นที่จุดประสงค์ที่ต้องการ มากกว่าเน้นสาระโดยมีสื่อหลัก ๓ แบบ

๔.๑ สื่อทั่วไป ขบวนการไม่มีสื่อของตัวเองแต่ยึดการกระทำของรัฐ ขบวนการแค่ สร้างสถานการณ์และใช้โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ออกข่าวให้ถือว่าประสบความสำเร็จคือ ต้องการให้ข่าวแพร่กระจายออกไปในสังคมภายนอกได้รับรู้โดยไม่เห็นว่าตนเองเสียเปรียบหรือ ได้เปรียบ

๔.๒ สื่อท้องถิ่น ขบวนการต้องการให้คนท้องถิ่นเกิดภาพจินตนาการและความรู้สึก ว่ารัฐทำอะไรไม่ถูกต้องด้วยการสร้างข่าวลือ โดยไม่มีที่มาที่ไปปล่อยข่าวลือในที่สาธารณะและกระทำ ในเวลาใกล้เคียงกันหลายพื้นที่จนประชาชนมีความเชื่อว่าเป็นจริง

๔.๓ สื่อพิเศษ ขบวนการจะใช้ใบปลิวเมื่อต้องการชี้แจงข้อเสียเปรียบที่เกิดขึ้นใน พื้นที่

ขบวนการ BRN Co-ordinate มีวิธีการเก็บข้อมูล ๔ วิธีการ

ราวด์ (Round) คือ การลาดตระเวนหาข้อมูลให้เป็นปัจจุบันมากที่สุดเพื่อใช้ในการสร้างสื่อตอบโต้รัฐและเป็นกลไกสำคัญซึ่งจะต้องทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

โพสต์ (Post) คือ การไปดูเป้าหมายให้ชัดเจนและเป็นกลไกการขับเคลื่อนการเขียนแผนการทำงานของ RKK ให้บรรลุเป้าหมาย Post คือ หัวใจของการเก็บข้อมูลหรือไปสู่รูปธรรมในที่สุด Post คือคำตอบสุดท้ายของการปฏิบัติการเสมอ

เอเย่น (Agen) คือ ตัวแทนเก็บข้อมูลเป็นต้นตอในการ Post และการ Round

อรัวี่ (Aravi) คือ จุดนัดพบระหว่างผู้ปฏิบัติงานเก็บข้อมูลกับผู้รับข้อมูลซึ่งทั้งสองคนไม่รู้จักกัน โดยใช้สัญญาณบอกฝ่ายเรียกว่า คอโค (Coader)

๕. ยุทธศาสตร์การป้องกันมวลชน คือ การรักษามวลชนให้เล็งข้างอยู่กับขบวนการจะทำให้สามารถขับเคลื่อนงานในหมู่บ้านจัดตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพงานป้องกันมวลชน ขบวนการถือว่าเป็นหัวใจหลักของยุทธศาสตร์ทั้ง ๕ ข้อ (บุหงา ปัตตานี, ๒๕๕๔: ๕๘-๘๒)

การดำเนินงานด้านมวลชน หน.อาเยาะห์จะควบคุมกำกับดูแลงานแต่ละฝ่ายตลอดเวลาและที่สำคัญของ หน.อาเยาะห์คือ การรวบรวมปัญหาของอาเยาะห์ แล้วเสนอต่อลีกัลัน ซึ่งเป็น หน.อาเยาะห์คนหนึ่งในกลุ่มอาเยาะห์ และได้รับการแต่งตั้งเป็น ลีกัลัน (ระดับกำนัน) เพื่อรวบรวมปัญหาทั้งหมดของอาเยาะห์ในกลุ่มเดียวกันนำไปเสนอต่อคอมมิส (ระดับอำเภอ) เพื่อให้คอมมิสวิเคราะห์ปัญหาต่อไป ในหลักการของ BRN Co-ordinate นั้น ต้องการให้อาเยาะห์อยู่กับที่ และ RKK เคลื่อนที่นั่นหมายถึง BRN Co-ordinate จัดตั้งฐานที่มั่นไว้ที่หมู่บ้าน ซึ่งรวมถึงประชากรภายในหมู่บ้านด้วย ดังนั้นคณะผู้บริหารงานในอาเยาะห์จะต้องใช้คนที่อาศัยและมีวิถีชีวิตในหมู่บ้านตลอดเวลา ขณะเดียวกัน RKK เป็นหน่วยเคลื่อนที่ตลอดเวลา จึงไม่จำเป็นต้องใช้คนในหมู่บ้านเป็น RKK ทั้งชุดอาจจะใช้คนในหมู่บ้านเพียง ๒-๓ คน เพื่อรักษาความลับ (สำเร็จศรีห่วย, ๒๕๕๑: ๒๔-๒๕) อาเยาะห์ อาร์เคเค

ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

การดำเนินการในการยุติปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ จชต.ยังคงยึดถือยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็น **ยุทธศาสตร์หลัก** ในการแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งน้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเกิดความสันติสุขร่วมกัน

ยุทธศาสตร์หลัก

๑. **เข้าใจ** หมายถึง เข้าใจความเป็นมาทั้งหมดของความรุนแรง ทั้งประวัติศาสตร์ สาเหตุ อากา รความสำเร็จและความล้มเหลวของการแก้ปัญหาในอดีตและความเป็นไปในอนาคต เรียกว่า เข้าใจในอดีตและปัจจุบัน

๒. **เข้าถึง** หมายถึง เข้าถึงความจริง ไม่ใช่รู้เพียงผิวเผิน เข้าถึงความรู้สึคนึกคิดในความเป็นมนุษย์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งของตัวเองด้วย ถ้าไม่มีสติเราจะไม่สามารถเข้าถึงความจริงได้ ถ้าไม่เข้าถึงความจริงก็แก้ไขปัญหาไม่ได้

๓. **พัฒนา** หมายถึง พฤติกรรม การปฏิบัติ การแก้ปัญหา การพัฒนาที่ถูกต้อง หรือ สัมมาพัฒนาต้องอยู่บนฐานของความเห็นชอบและความคำริชอบหรือปัญญาอันได้แก่ ความเข้าใจ-เข้าถึง ดังกล่าวข้างต้น ถ้าปราศจากความเข้าใจ-เข้าถึง การพัฒนาก็จะผิดพลาดกลายเป็นมิจาพัฒนา แก้ปัญหาไม่ได้ความรุนแรงจะเพิ่มขึ้น ปัญหาความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนยากแก่การเข้าใจ แต่ถ้าไม่เข้าใจก็จะแก้ปัญหามิได้และไฟแห่งความรุนแรงจะลามเข้ามาถึงพระนครและไหม้ทั่วประเทศก็ได้ จึงขอให้คนไทยทุกหมู่เหล่าพยายาม “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ตามกระแสพระราชดำรัสและช่วยกันดับไฟได้

เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำ แนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงที่มีหลักพิจารณาดังนี้

๑. **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

๒. **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

๓. **คำนิยาม** ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะพร้อมๆ กันดังนี้

๓.๑ **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๓.๒ **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น

จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓.๓ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๔. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ

๔.๑ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

๔.๒ เงื่อนไขในธรรมะที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๔.๓ แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

แนวนโยบายแห่งรัฐ

๑. สิ่งที่รัฐบาลถือเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องนำประเทศไทย ให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่กำลังเกิดขึ้นและพัฒนาไปสู่การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน แก้ไขวิกฤตทางสังคมที่มีความแตกแยกและพัฒนาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ยุติวิกฤตทางการเมืองและปฏิรูปการเมืองให้มีความมั่นคงตามแนวทางระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในการนี้รัฐบาลจะดำเนินการให้บรรลุลูกาณกิจดังกล่าวภายใต้แนวทางพื้นฐานหลัก ๔ ประการคือ

๑.๑ ปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มีความมั่นคงในการเป็นศูนย์รวมจิตใจและความรักสามัคคีของคนในชาติและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้เหนือความขัดแย้งทุกรูปแบบ พร้อมทั้งดำเนินการทุกวิถีทางอย่างจริงจังเพื่อป้องกันมิให้มีการล่วงละเมิดพระบรมเดชานุภาพ

๑.๒ สร้างความปรองดองสมานฉันท์บนพื้นฐานของความถูกต้องยุติธรรมและการยอมรับของทุกภาคส่วน

๑.๓ ฟื้นฟูเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างยั่งยืนและบรรเทาผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจที่ประชาชนจะประสบ

๑.๔ พัฒนาประชาธิปไตยและระบบการเมืองให้มีความมั่นคง มีการปฏิบัติตามกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของสากล

๒. นโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ

๒.๑ เสริมสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีของคนในชาติให้เกิดขึ้นโดยเร็ว โดยใช้แนวทางสันติวิธีฟังความเห็นจากทุกฝ่ายและหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชาติในทุกกรณี รวมทั้งฟื้นฟูระเบียบสังคมและบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ตลอดจนสนับสนุนองค์กรตามรัฐธรรมนูญให้มีส่วนร่วมในการสร้างความสมานฉันท์ภายใต้กรอบของบทบาท อำนาจและหน้าที่ขององค์กร

๒.๒ จัดให้มีสำนักงานบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นองค์กรถาวร เพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยยึดมั่นหลักการสร้างความสมานฉันท์และแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ใช้กระบวนการยุติธรรมกับผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม กำหนดจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตพัฒนาพิเศษที่มีการสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ สิทธิพิเศษด้านภาษีและอุตสาหกรรมฮาลาล รวมทั้งสนับสนุนให้เป็นเขตพัฒนาพิเศษที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม

นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ยึดถือคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งออกโดยรัฐบาลสมัย พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แก่ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๐๖/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ เรื่องนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๐๗/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด รวมทั้งการปฏิบัติงานเป็นไปตามแนวทางเดียวกัน โดยกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติงานดังนี้

๑. นโยบาย

๑.๑ น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”

๑.๒ ยึดถือความเป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรมเป็นปัจจัยหลัก

๑.๓ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นพลังในการเข้าถึงประชาชน

๑.๔ สร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นต่อสังคมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ

๒. แนวทางการปฏิบัติ

- ๒.๑ ดำเนินการทางการเมืองเชิงรุกและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- ๒.๒ เสริมสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- ๒.๓ จัดเงื่อนไขและสาเหตุที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึกแตกแยก
- ๒.๔ สร้างความเข้าใจด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง
- ๒.๕ ส่งเสริมให้มีช่องทางสร้างความเข้าใจกับกลุ่มที่มีความเห็นแตกต่าง
- ๒.๖ สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นที่พึงของประชาชนในพื้นที่
- ๒.๗ พัฒนาคณะและสังคมบนพื้นฐานความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม
- ๒.๘ เร่งรัดให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาในทุกระดับ
- ๒.๙ พัฒนาและเสริมสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างยั่งยืนด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.๑๐ ใช้งานมวลชนสัมพันธ์ผ่านสื่อภาครัฐและเอกชน
- ๒.๑๑ เสริมสร้างความเข้าใจอันดีและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และองค์กรสากลต่างๆ
- ๒.๑๒ จัดการฝึกอบรมด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐทุกฝ่ายเกิดความตระหนัก มีความเข้าใจ ยอมรับและเคารพในคุณค่าของลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

นโยบายรัฐบาลแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๕๒ - ๒๕๕๕

กำหนดให้ปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นนโยบายเร่งด่วน โดยมีนโยบายจัดให้มีองค์กรถาวรเพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยยึดมั่นหลักการสร้างความสมานฉันท์และแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ใช้กระบวนการยุติธรรมกับผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม กำหนดจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตพัฒนาพิเศษ รวมทั้งสนับสนุนให้เป็นเขตพัฒนาพิเศษที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายทางศาสนา และวัฒนธรรม

แผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี พ.ศ.๒๕๕๒ - ๒๕๕๕

การแก้ไขปัญหา จชต. ในห้วงปี พ.ศ.๒๕๕๓ ที่ผ่านมา อยู่ในกรอบนโยบายของคณะกรรมการรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รชต.) โดยมีคณะอนุกรรมการ

ขับเคลื่อนแผนพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (อชต.) เร่งรัดการพัฒนาพื้นที่ตามแผนงานหลักจำนวน ๖ แผนงาน ได้แก่

แผน ๑ แผนการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับหมู่บ้าน

แผน ๒ แผนการอำนวยความสะดวกและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แผน ๓ แผนการพัฒนาคุณภาพคน พหุวัฒนธรรมและมาตรฐานบริการสังคม

แผน ๔ แผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการลงทุน

แผน ๕ แผนการพัฒนาความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

แผน ๖ แผนการปรับปรุงกฎระเบียบและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

ในขณะที่การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ตามแผนงานดังกล่าว ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ เพราะยังมีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการกำหนดบทบาทและความสัมพันธ์ ระหว่างงานด้านการพัฒนาและงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ ซึ่งอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนผ่านจาก สอ.บต.เก่าและใหม่ (ตาม พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงฯ และ พ.ร.บ.การบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ฯ) ทั้งนี้ ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน จึงเป็นเหตุให้ยังคงปรากฏเหตุความรุนแรงเกิดขึ้นในหลายพื้นที่

การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบและการรักษาความมั่นคงภายใน

การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบและการรักษาความมั่นคงภายใน คือ การปฏิบัติการทางทหาร กึ่งทหาร การเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยาและกิจการพลเรือน เพื่อเอาชนะการก่อความไม่สงบ

การรักษาความมั่นคงภายใน (Internal security) คือ การดำรงไว้ซึ่งสถานะทางกฎหมาย และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศที่จำเป็น ด้วยการจัดการความรุนแรง การบ่อนทำลายและการละเมิดต่อกฎหมายเพื่อให้ประชาชนมีศรัทธาเชื่อมั่นต่อรัฐบาล ทั้งนี้ด้วยการพัฒนาและการป้องกันภายใน (สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, ๒๕๔๐:๕)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและป้องกันภายในนั้น ก็คือ ยุทธศาสตร์โดยส่วนรวมของการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ โดยมีแนวความคิดคือ การดำเนินการตามโครงการป้องกันและการพัฒนาจะต้องกระทำควบคู่กันไป โดยปกติยุทธศาสตร์นี้มีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างบรรยากาศให้เกิดความมั่นคงภายใน ในระดับที่เกื้อกูลต่อการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โดยการกำหนดโครงการพัฒนาที่สมดุล โดยในการแก้ปัญหาานั้นจะต้องมีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ถูกต้อง เกี่ยวกับประเด็นนี้ เซอร์ ร็อบเบิร์ต ทอมป์สัน ผู้เขียน

หนังสือ “ปราบกบฏคอมมิวนิสต์” ได้กล่าวถึงหลักการโดยทั่วไปในการต่อสู้ในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบได้แก่

หลักการข้อแรก รัฐบาลต้องมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองอย่างแจ่มแจ้งแน่นอน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ที่จะสถาปนาความมีเอกราชและอธิปไตยเหนือดินแดน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่มั่นคงและสามารถพัฒนาความเจริญก้าวหน้าต่อไปได้

หลักการข้อที่สอง ในการต่อสู้ นั้นรัฐบาลจะต้องยึดหลักกฎหมาย ซึ่งโดยทั่วไปในสถานการณ์การก่อความไม่สงบ เหตุการณ์จะเข้าวนให้ทหารเกิดความรู้สึกอยากจะดำเนินการนอกกฎหมาย เพราะว่ากระบวนการทางกฎหมายมักจะล่าช้าไม่ทันทั่วถึง ซึ่งหากรัฐกระทำการใดๆ ที่นอกเหนือกฎหมายแล้วก็จะทำให้การแก้ไขปัญหานั้นยากยิ่งขึ้น

หลักการข้อที่สาม รัฐบาลต้องมีแผนส่วนใหญ่ (Overall Plan) แผนนี้จะต้องไม่จำกัดแต่ทางด้านทหารและความปลอดภัย แต่จะต้องครอบคลุมไปถึงมาตรการด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การปกครอง การตำรวจและอื่นๆ

หลักการข้อที่สี่ รัฐบาลต้องถือว่าการปราบปรามการบ่อนทำลายทางการเมืองมีความสำคัญสูงกว่าการเอาชนะกองโจร

หลักการข้อที่ห้า ในระยะที่ฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบทำการรบบแบบกองโจร รัฐบาลจะต้องรักษาความมั่นคงของบริเวณฐานการปกครองก่อนบริเวณอื่นในที่นี้ได้แก่ ในเขตเมืองพื้นที่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ แล้วจึงขับเคลื่อนเพื่อขยายพื้นที่อิทธิพลของรัฐออกไปจากฐานการปกครองเหล่านี้ออกไปในวงกว้างเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ส่วนที่เหลือ ความสำเร็จจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและเป็นพื้นฐานสำหรับความสำเร็จในขั้นต่อไป ความรู้สึกเช่นนี้จะทำให้ประชาชนเชื่อมั่นว่า รัฐบาลจะมีชัยชนะในที่สุด

ตัวแบบการทำสงคราม

ตัวแบบเพชร (The Diamond Model) เป็นผลงานของ Dr.Gordon Mc Cormick ซึ่งเป็นนักวิชาการที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับของหน่วยรบพิเศษสหรัฐฯ ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์และสร้างตัวแบบในการแก้ไขและปราบปรามการก่อความไม่สงบ ตัวแบบเพชร กลุ่ม/องค์กรหลัก ๔ กลุ่มที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในบริบทของการก่อความไม่สงบอันประกอบไปด้วย กลุ่มที่ ๑ คือ State ซึ่งหมายถึง รัฐบาลตลอดจนบุคคล/องค์กรของรัฐทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และข้าราชการในกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ กลุ่มที่ ๒ คือ Counter State หมายถึง กลุ่มก่อความไม่สงบหรือกลุ่มที่ต่อต้านอำนาจรัฐ ในที่นี้หมายถึง องค์กร แก่นนำและแนวร่วมของฝ่ายก่อความ

ไม่สงบอีกด้วย ต่อมากลุ่มที่ ๓ คือ Population หรือประชาชน ซึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบและกลุ่มที่ ๔ คือ International Actors ซึ่งหมายถึงกลุ่มต่างๆ ที่อยู่ภายนอกประเทศแต่มีอิทธิพลต่อเหตุการณ์การก่อความไม่สงบภายในประเทศ กลุ่มหลักทั้ง ๔ กลุ่มนี้ล้วนมีการเกี่ยวโยงสัมพันธ์ที่สำคัญยิ่งซึ่งกันและกัน ทำที่หรือการกระทำของกลุ่ม

ชั้นการปฏิบัติของรัฐที่ถูกต้องในการ ปปส.

ขั้นที่ ๑ การเอาใจใส่ดูแลประชาชนอย่าให้อิทธิพลของฝ่ายก่อความไม่สงบครอบงำประชาชน ด้วยการพัฒนาสภาพแวดล้อมบูรณาการการทำงานของฝ่ายรัฐ ทุกกระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งภาคเอกชนเข้าด้วยกัน หากประสบผลสำเร็จในเรื่องการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้แล้ว ความร่วมมือต่างๆ จากประชาชนก็จะติดตามมาโดยเฉพาะสิ่งที่ฝ่ายรัฐต้องการเป็นอย่างยิ่งก็คือ ข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับฝ่ายก่อความไม่สงบนั่นเอง ขั้นที่ ๑ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นขั้นตอนที่อยากที่สุดในการ ปปส.

ขั้นที่ ๒ คือการตัดความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับฝ่ายก่อความไม่สงบ จะทำให้ฝ่ายก่อความไม่สงบเริ่มอ่อนแรงลงตลอดจนข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อความไม่สงบที่ได้จากประชาชน มีความชัดเจนเราก็จะสามารถดำเนินการเข้าจับกุม ทำลาย สลาย โครงสร้างของกลุ่มก่อความไม่สงบได้ในที่สุด

ขั้นที่ ๓ กลุ่มภายนอกประเทศ กับกลุ่มต่างๆ ที่เหลือทั้งสามกลุ่มนั้น นับว่ามีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในสภาพแวดล้อมของโลกตามภาวะปัจจุบัน ซึ่งอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ดูเหมือนกับประเทศที่ประสบปัญหาการก่อความไม่สงบไม่อาจจะแก้ปัญหาภายในของประเทศได้โดยลำพัง โดยไม่สนใจเสียงจากภายนอกประเทศ ในแต่ละขั้นตอนอาจมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ดังนั้นรัฐบาลจะต้องติดตามดูแลสะท้อนกลับ (Feedback) ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหรือมาตรการใดๆ แล้วนำมาวิเคราะห์แก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติให้เหมาะสมสอดคล้องต่อไป

สรุป “ตัวแบบเพชร” เน้นว่าฝ่ายรัฐบาลจะต้องดูแลเอาใจใส่ประชาชนให้มาก ไม่ใช่ไปเน้นที่การเอาชนะด้วยการนับจำนวนศพของฝ่ายก่อความไม่สงบ ทั้งนี้การปฏิบัติที่สำคัญคือ การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ลดล้างการครอบงำของฝ่ายก่อความไม่สงบที่มีต่อประชาชน ฝ่ายก่อความไม่สงบก็จะพ่ายแพ้ไปในที่สุด ในการนำตัวแบบเพชรนี้ไปใช้ให้เกิดผลดีจะต้องมีการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ความเป็นมา เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมของการก่อความไม่สงบในพื้นที่นั้นๆ นอกจากนี้ยังต้องใช้ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ อย่างครอบคลุม ตลอดจนการวาดภาพเหตุการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้น เพื่อนำไปวางแผนการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบอย่างได้ผลต่อไป (บุญรอด ศรีสมบัติ, ๒๕๕๒: ๗๒-๘๗)

ยุทธศาสตร์กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างความเข้าใจ ยุทธศาสตร์นี้ถือว่ามีความสำคัญมากเพราะความเข้าใจหรือความคิดความเชื่ออย่างไรก็นำไปสู่การปฏิบัติตามความเชื่อนั้น โดยมีเป้าหมาย ๓ กลุ่ม คือ ๑.กลุ่มประชาชนใน จชต. ซึ่งรวมถึงเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่อยู่ทั่วไปและนอกสถานศึกษา กลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงมีความเคลื่อนไหวหนาแน่นและกลุ่มที่มีแนวคิดขัดแย้งกับรัฐ (กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง) ซึ่งได้แก่ องค์การนำ แนวร่วมและกองกำลัง ๒. กลุ่มประชาชนที่นอก จชต.และต่างประเทศ ๓. กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ โดยชี้แจงให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้องแก้ไขตามหลักนิติรัฐ ภายใต้ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ปรับความคิดความเชื่อ โดยทำให้ประชาชนเข้าใจปัญหาวouldจะต้องแก้ไขตามหลักนิติรัฐ ภายใต้ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม โดยหันมาต่อสู้ในกระบวนการยุติธรรม ตามมาตรา ๒๑ พรบ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ สำหรับผู้ต้องหาคดีความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายคือ ประชาชนใน จชต.มีรายได้ไม่น้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพและเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่กำลังศึกษาจบภาคบังคับไม่เรียนต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ เมื่อเติบโตขึ้นไม่มีงานทำ ไม่มีอาชีพที่มั่นคง กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงจึงใช้คนเหล่านี้เป็นเครื่องมือ ดังนั้นรัฐจึงทำโครงการทำดีมีอาชีพ โครงการพระดาบสฝึกฝนอาชีพให้ทุนประกอบการ ซึ่งหน่วยงานหลักที่ดำเนินการคือ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) โดยมีเป้าหมายรายปีได้ ๑๒๐,๐๐๐ บาทต่อครอบครัวต่อปี ทั้งนี้ต้องการให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและความคิดของแต่ละบุคคล รวมทั้งฟื้นฟูวิถีชีวิตการทำงานหากินชายฝั่งทะเล การทำนาตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การแก้ไขปัญหาภัยแทรกซ้อน ในพื้นที่ จชต.มีปัญหาเชิงสังคมที่มีความซับซ้อนคือ ปัญหายาเสพติด ธุรกิจผิดกฎหมาย สินค้าตามแนวชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำมันหลบเลี่ยงภาษี จึงมีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โดยตรงที่ใช้วิถีชีวิตที่ง่ายต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดและปัญหาหลักคือ กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้รับเงินจากธุรกิจดังกล่าวเป็นทุนในการจัดหาอาวุธระเบิด ในบางเหตุการณ์กลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ใช้กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงเป็นเครื่องมือดำรงอิทธิพลในพื้นที่เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง จนบางครั้งไม่สามารถแยกได้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดสาเหตุปัญหามาจากเรื่องใด แต่ความรับรู้ของประชาชนทั่วไปเข้าใจว่าเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่องของผู้ก่อเหตุรุนแรง ต่อต้านอำนาจรัฐและผลักดันคนไทยพุทธออกนอกพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีแนวทางการปฏิบัติของ

เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องไม่เป็นเงื่อนไขให้กลุ่มก่อเหตุรุนแรงนำไปสู่ปัญหาสากล (OIC) เช่น ละเมิดสิทธิมนุษยชน การซ้อม ทรมานผู้ต้องสงสัย เป็นต้น ผลลัพธ์ที่ต้องการคือ เกิดการยอมรับจากสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ส่วนในพื้นที่ จชต.เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเป็นธรรมและเสมอภาครีบให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะผู้ที่รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อดึงประชาชนให้เป็นฝ่ายรัฐ รวมทั้งการนำผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งหลบหนีคดีต่างๆ เข้ามารายงานตัวเพื่อต่อสู้ทางคดี จนท.ต้องทำให้ประชาชนเชื่อว่าได้รับความเป็นธรรมเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีเป้าหมายคือ ประชาชนในพื้นที่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขและยอมรับการปฏิบัติงานของทหารในการจำกัดเสรีของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ทั้งนี้เพื่อให้สถานการณ์ใน จชต.ดีขึ้น จนกระทั่งสามารถทดแทนด้วยกำลังอส.และตำรวจในการดูแลความสงบได้ ซึ่งนำไปสู่การถอนทหารหลักออกนอกพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาของประชาชนให้ครบทุกมิติ โดยองค์ประกอบของปัญหาทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไข แม้กระทั่งประชาชนก็จะต้องให้ความร่วมมือด้วย ในปัจจุบันกระทรวง ทบวง กรม ที่เข้าร่วมแก้ไขปัญหายังขาดขาดแคลนภาคใต้ต่างมีโครงการ งบประมาณตาม Junction และมีงบประมาณ กอ.รมน., สอ.บต. อีกจำนวนหนึ่ง ฉะนั้นการแก้ปัญหาก็จะเกิดประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อทุกฝ่ายจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีโดยบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากที่ทุกฝ่ายได้มองเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาร่วมกัน จึงเป็นผลทำให้สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ดีขึ้นตามลำดับ ในปัจจุบันการจัดหน่วยราชการในการแก้ไขปัญหายังขาดขาดแคลนภาคใต้ถือว่าไม่มีเอกภาพในเชิงโครงสร้างและความรับผิดชอบ โดย กอ.รมน.ภาค ๔ สน.รับผิดชอบด้านความมั่นคง สอ.บต.รับผิดชอบด้านการพัฒนา ทั้ง ๒ หน่วยงานมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

นโยบาย “สานใจสู่สันติ” ของ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. (๒๕๕๔)

นโยบายเฉพาะหน้าเพื่อสนับสนุนนโยบายหลักของรัฐ

๑. อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนทุกหมู่เหล่าที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบเดินทางกลับมาอยู่อาศัยในภูมิลำเนาเดิมตามปกติ

๒. เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความเห็นต่างกับรัฐได้มีช่องทางสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

๓. จัดเงื่อนไขและสาเหตุที่ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงอันส่งผลให้เกิดความไม่สงบในสังคม ให้เกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม

๔. พื้นฟูและส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักคุณธรรมที่ดั่งงามของสังคมอันหลากหลาย บนพื้นฐานการเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๕. สนับสนุนประชาชนและภาคประชาสังคมอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วทุกด้าน

๖. รณรงค์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

นโยบายเฉพาะหน้าด้านการทหาร

๑. การใช้กำลังเข้าปฏิบัติการทางการทหารต้องยึดมั่นนโยบายกองทัพที่ให้ปฏิบัติตามแนวทางการเมื่อนำการทหารอย่างเคร่งครัด

๒. การปฏิบัติการทางทหารมุ่งปราบปรามเป็นหลัก การทำลายเป็นรอง

๓. ปรับปรุงมาตรการควบคุมทางการทหารที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกประชาชนในด้านลบโดยเร็ว

๔. สนับสนุนให้กำลังประชาชนและกำลังที่มีใช้ทหารดูแลรักษาความปลอดภัยในระดับหมู่บ้าน โดยต้องเข้มงวดและระมัดระวังไม่ให้เกิดความแตกแยกระหว่างชุมชน

เป้าหมายทางการเมืองใน ๖ เดือน

๑. เกิดกระแสและมีการเดินทางกลับบ้านของประชาชนทั่วไป

๒. เกิดกระแสรักสามัคคีในพื้นที่

๓. จำนวนผู้ต่อต้านรัฐลดลงจนมีนัยสำคัญ

๔. มีการประชุมร่วมทุกฝ่ายเพื่อกำหนดทิศทางในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิถีชีวิตของประชาชน

๕. มีเครือข่ายร่วมรัฐและภาคประชาสังคมในการอนุรักษ์และฟื้นฟู สภาพแวดล้อมชัดเจน

๖. เกิดเครือข่ายป้องกันต่อต้านยาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม

เป้าหมายทางการทหารใน ๖ เดือน

๑. ประชาชนไม่ปฏิเสธการคงอยู่ของกำลังในพื้นที่

๒. มีผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยมากขึ้นและผู้ก่อเหตุขาดเสรีในการปฏิบัติ

๓. ภาพลบในการปฏิบัติการทางการทหารหมดไป

๔. กำลังประชาชนและกำลังอื่นๆ ดูแลพื้นที่ได้ ๒๕ %

นโยบายเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ สู่ยุทธศาสตร์การแก้ไข ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๐- ๒๕๕๔

นโยบายเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาและสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๗ เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความสงบสุขของประชาชนทั้งในพื้นที่และโดยรวม แนวทางการแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องใช้การสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วนเพื่อเป็นพลังสร้างสรรค์ร่วมกันในการคลี่คลายปัญหาให้เกิดความสมานฉันท์และไว้วางใจต่อกันในระดับที่จะเกื้อกูลต่อการพัฒนา ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๐๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ กำหนดนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นมา โดยมีกรอบการปฏิบัติงานที่สำคัญ ๔ ข้อดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์

นำยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งยึดมั่นแนวทางสันติวิธีเป็นบรรทัดฐานในการแก้ไขปัญหา

๒. การอำนวยความสะดวก

ยึดถือความเป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรมเป็นปัจจัยสำคัญ ในการฟื้นฟูอำนาจรัฐ

๓. การมีส่วนร่วม

ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นพลังการเข้าถึงประชาชน เพื่อเสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. สร้างความเข้าใจ

สร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริงต่อสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อสร้างความตระหนักของการอยู่ร่วมกันภายในชาติอย่างสันติสุขบนพื้นฐานของความหลากหลาย ในวิถีคิด วิถีชีวิต วัฒนธรรมและศาสนา

แนวทางการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑. การเมืองเชิงรุก สร้างความเป็นธรรมในสังคม บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. สร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความร่วมมือ
๓. จัดเงื่อนไขและสาเหตุของปัญหาที่ทำให้เกิดความแตกแยก ไม่เท่าเทียมกัน

๔. สร้างความเข้าใจ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องทันเวลา
๕. ส่งเสริมให้มีช่องทางสร้างความเข้าใจกับกลุ่มที่มีความเห็นแตกต่าง
๖. สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม
๗. พัฒนาคณะและสังคมบนพื้นฐานหลากหลายทางวัฒนธรรม
๘. พัฒนาการศึกษให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนเปิดโอกาส

ให้ผู้นำเสนอศาสนาผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วม

๙. พัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างยั่งยืน และพอเพียง
๑๐. ใช้มวลชนสัมพันธ์ผ่านสื่อองค์กรต่างๆ ทำความเข้าใจกับสังคม
๑๑. สร้างความเข้าใจอันดี และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน
๑๒. พัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีคุณสมบัติพิเศษที่เหมาะสม

การพัฒนานโยบายยุทธศาสตร์

๑. แผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหามันคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจากนโยบายเสริมสร้างสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ร่วมกับกรมยุทธการทหารบก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ สอ.บต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหามันคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) ขึ้นมาเพื่อเป็นกรอบทิศทางหรือนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยพิจารณาจากสภาพข้อเท็จจริงของปัญหาในพื้นที่ รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายเสริมสร้างสันติสุขและแนวทางในการปฏิบัติที่รัฐบาลกำหนด โดยมีกรอบดำเนินงาน ๒ ยุทธศาสตร์คือ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง รับผิดชอบโดย พตท. และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา รับผิดชอบโดย สอ.บต.

๒. การแปลงนโยบายและยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

สอ.บต. ได้แปลงยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหามันคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔ ไปสู่การปฏิบัติ โดยไว้วงกรอบแนวทางดังนี้

๒.๑ การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีชนวนเหตุจากการปลุกฝังและสืบทอดอุดมการณ์ด้านประวัติศาสตร์เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและมาตุภูมิ ผนวกกับการใช้ช่องว่างทางการเมือง/การปกครองและสภาพความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นเงื่อนไขในการปลุกปั่นประชาชนให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกด้านจิตใจและเกิดความหวาดระแวงต่อรัฐ

๒.๑.๑ องค์ประกอบปัญหาแบ่งได้ ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มขบวนการ ซึ่งเป็นกลุ่มแกนหลักที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ และกลุ่มประชาชนที่เป็นเป้าหมายในการ

ชักจูงให้เข้าร่วมและ/หรือสนับสนุนขบวนการ

๒.๑.๒ สถานการณ์ปัญหาที่ปรากฏ ได้แก่ การเกิดเหตุร้ายรายวันในพื้นที่และมีแนวโน้มการเพิ่มรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งนำไปสู่ความรู้สึกหวาดกลัวของคนในสังคมทำให้ประชาชนไม่กล้าให้ความร่วมมือกับรัฐ ประชาชนต่างวัฒนธรรมมีความหวาดระแวงต่อกัน ข้าราชการไม่กล้าปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีผลทำให้รัฐเข้าไม่ถึงประชาชน

๒.๑.๓ ผลกระทบจากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน ก่อให้เกิดภาพลักษณ์การเป็นพื้นที่ที่น่าหวาดกลัว สังคมมีความแตกแยกประชาชนประสบปัญหา ด้านการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ เกิดปัญหาการว่างงานและปัญหาการอพยพ รวมทั้งปัญหาสังคมอื่นๆ อีกมากมาย

๒.๑.๔ กลุ่มขบวนการเป็นกลุ่มที่ได้รับการปลุกฝังและสืบทอดอุดมการณ์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ความรุนแรงโดยตรง จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการใช้อำนาจรัฐในการแก้ไขและตัดวงจรการสืบทอดอุดมการณ์ผิดๆ

๒.๑.๕ กลุ่มประชาชนทั่วไป เป็นกลุ่มที่เป็นเป้าหมายซึ่งขบวนการต้องการปลุกปั่นเพื่อสร้างเป็นแนวร่วมและ/หรือสร้างความหวาดกลัวจนไม่กล้าให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๒.๒ กำหนดกลยุทธ์เป็นแนวทางดำเนินงานแก้ไขปัญหา

ศอ.บต. ได้กำหนดกลยุทธ์การทำงานการเมือง โดยมีแนวคิดในการตัดวงจรการสืบทอดอุดมการณ์ของกลุ่มกระบวนการและสร้างมวลชนให้มาร่วมมือกับฝ่ายรัฐดังนี้

๒.๒.๑ ชิงคน ดำเนินการกับเป้าหมายที่เป็นกลุ่มนักเรียนเก่ง เยาวชนกลุ่มเสี่ยง แม่หม้ายและผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ครอบครัวที่เป็นผู้อาวุโสของระบบเครือญาติ โดยการเสริมสร้างโอกาสและความหวัง

๒.๒.๒ ชิงพื้นที่ ในระดับหมู่บ้าน ชุมชน ด้วยกระบวนการชุมชนเข้มแข็งรางวัลสูงใจ

๒.๒.๓ ชิงเวลา โดยใช้กีฬาเยาวชน ค่ายอาสาและการศึกษาดูงาน

๒.๒.๔ ชิงมวลชน ทั้งภายในและภายนอก โดยการขยายผลกิจกรรมการพัฒนาที่ดีทุกด้าน โดยเน้นทำ ๑ ได้ ๑๐ หรือ ๑๐๐

๒.๒.๕ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยสร้างความก้าวหน้าด้านพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

๒.๓ การพัฒนาไปสู่ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคิด “สลัดต้น อามานดามัย” ภายใต้อิสโลแกน “จริงใจ เข้าถึง ฟังได้” ในระยะต่อมา

ศอ.บต. ได้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓. จัดทำแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นมารองรับการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ๒ แผนงาน ๖ แนวทาง ๑๒ โครงการหลัก คือ

๓.๑ แผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๒ แผนงานเสริมสร้างสันติสุข

๓.๒.๑ ด้านการเมืองการปกครอง

๓.๒.๑.๑ โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการอำนวย ความเป็นธรรม การเยียวยาและการสนับสนุนการทำงานทุกเครือข่าย

๓.๒.๑.๒ โครงการเพิ่มขีดความสามารถให้จังหวัด/อำเภอ ในการแก้ไขปัญหา จชต.

๓.๒.๑.๓ โครงการเพิ่มขีดความสามารถและเสริมสร้าง ความเข้มแข็ง หมู่บ้านและชุมชนอย่างยั่งยืน

๓.๒.๑.๔ โครงการพัฒนาหมู่บ้านสันติเข้มแข็งในพื้นที่เป้าหมายของ ฝ่ายยุทธการ

๓.๒.๒ ด้านสังคมจิตวิทยา

๓.๒.๒.๑ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับหมู่บ้าน จชต.

๓.๒.๒.๒ โครงการเสริมสร้างความเข้าใจพัฒนาประสิทธิภาพการ ปฏิบัติราชการงานด้านสังคมจิตวิทยาและงานด้านการประชาสัมพันธ์เชิงรุก

๓.๒.๓ ด้านการศึกษาและกีฬา

๓.๒.๓.๑ โครงการสนับสนุนจัดระบบการศึกษาการสร้างโอกาสทาง การศึกษาและพัฒนาการศึกษาเฉพาะในมิติความมั่นคง

๓.๒.๓.๒ โครงการแก้ไขปัญหา จชต. โดยกระบวนการด้านวัฒนธรรม กีฬา ศาสนา

๓.๒.๔ ด้านเศรษฐกิจและการสร้างรายได้

๓.๒.๔.๑ โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจ การ สร้างงานและโครงการตามพระราชดำริ

๓.๒.๔.๒ โครงการสนับสนุนกิจกรรมด้านสังคมและสร้างความ เข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

๓.๒.๕ ด้านต่างประเทศ

โครงการเสริมสร้างความสัมพันธ์การสร้างความเข้าใจและการขยายโอกาสทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศเป้าหมาย

๓.๒.๖ ด้านงานอำนวยการ

โครงการแก้ไขปัญหาด้านสถานการณ์และเพิ่มศักยภาพด้านการบริหารจัดการและอำนวยการ จชต.

เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พันเอก อภิสิทธิ์ หมีนสวัสดิ์ (การแก้ไขปัญหาค่าความไม่สงบในพื้นที่ จชต. โดยสันติวิธี, ๒๕๔๙) ได้สรุปผลการวิจัย

๑. ต้องยอมรับความมีอยู่จริงของความคิดในการแบ่งแยกดินแดนและขบวนการแบ่งแยกดินแดน ถึงแม้ว่าหลายๆ ฝ่ายมักจะกล่าวว่ากลุ่มที่มีความคิดในการแบ่งแยกดินแดนเป็นเพียงคนกลุ่มน้อยมุสลิมส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย แต่ต้องยอมรับความจริงว่าความไม่สงบที่เกิดขึ้นเกิดจากการกระทำของคนกลุ่มน้อยกลุ่มนั้นและบุคคลกลุ่มดังกล่าวคือ คู่ขัดแย้งของฝ่ายรัฐบาล

๒. เจอนใจที่ฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบใช้ในการปลุกกระดมหาสมาชิกแนวร่วม ช้นำการปฏิบัติการหากไม่ได้รับการแก้ไขจำนวนผู้เข้าร่วมกับผู้ก่อความไม่สงบจะเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ จนมีพลังและศักยภาพเพียงพอในการต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดนได้ จากแนวนโยบายของรัฐบาลในรูปแบบของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีหรือการให้สัมภาษณ์ของผู้กำหนดนโยบายที่ดี ได้มีการกล่าวถึงเจอนใจ อันเป็นสาเหตุของการก่อความไม่สงบไว้อย่างหลากหลายครอบคลุมในหลายๆ มิติ แต่ให้น้ำหนักความสำคัญเท่าเทียมกันในทุกเจอนใจ โดยมีได้มีการกำหนดความสำคัญและความเร่งด่วนในการแก้ไขอันเป็นเจอนใจหลัก ซึ่งเป็นฐานความคิดความเชื่อในการต่อสู้และปฏิบัติการของผู้ก่อความไม่สงบ หากวิเคราะห์คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ฝ่ายรัฐบาลได้ประกาศใช้ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๗-๒๕๔๙ แล้ว แนวนโยบายตลอดจนยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นการมองปัญหาในหลายๆ มิติ ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอื่นของประเทศเช่นเดียวกัน ดังนั้น แผนงาน/โครงการต่างๆ ที่ฝ่ายรัฐบาลดำเนินภายใต้กรอบแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ในขณะนี้ จึงยังไม่มีแผนงาน/โครงการใดมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่จะเจาะจงแก้ไขเจอนใจ กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ คือ ประชาชน ซึ่งอาจมีผู้ก่อความไม่สงบบางส่วนรวมอยู่ด้วยเท่านั้น จึงมักมีคำถามว่ารัฐบาลได้ทุ่มเทกับการแก้ไขปัญหาค่าความไม่สงบยังคงดำเนินต่อไป

๓. ฝ่ายรัฐบาลต้องมีความเชื่อมั่นว่า สามารถแก้ไขปัญหาได้โดยไม่ใช้ความรุนแรง จึงเป็นเรื่องที่น่าพิจารณาว่า ฝ่ายรัฐบาลมีความคิดในเรื่องนี้อย่างไร ตั้งแต่ระดับผู้กำหนดนโยบายจนถึงระดับผู้ปฏิบัติ เพราะมีคำพูดในระดับผู้กำหนดนโยบายให้ใช้มาตรการดาต่อดา ฟันต่อฟัน บ้างก็ใช้คำว่าใช้มาตรการขั้นเด็ดขาด นำเสนอต่อสาธารณะผ่านสื่อมวลชน การที่ฝ่ายรัฐบาลออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๐๐/๒๕๔๘ เรื่อง นโยบายและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ลง ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ตลอดจนคำสั่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนหนึ่งให้ความสำคัญกับการใช้แนวทางสันติวิธี เป็นข้อที่น่าพิจารณาว่าคำสั่งนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าว มิได้กำหนดขึ้นความลับแต่ไม่มีการเผยแพร่สู่สาธารณะให้ประชาชนทั่วไปตลอดจนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับทราบ นอกจากเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของฝ่ายรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี หากได้มีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้มุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (มีผู้ก่อความไม่สงบอยู่ด้วย) ให้เกิดความเข้าใจ จะเป็นการสร้างบรรยากาศของความสมานฉันท์ ในส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐบาลได้มีการชี้แจงทำความเข้าใจต่อคำสั่งต่างๆ มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความเข้าใจในแนวทางสันติวิธี ทั้งในแง่นโยบายดังที่ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๘๗/๒๕๔๖ เรื่อง นโยบายการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๖ และในแง่การปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับมีความเข้าใจคำสั่งสันติวิธีชัดเจนถูกต้องตรงกันเพียงใด ประเด็นสำคัญคือ คู่ขัดแย้งของฝ่ายรัฐบาล อันได้แก่ ผู้ก่อความไม่สงบ (มิใช่ประชาชนส่วนใหญ่) มีความเชื่อมั่นว่าจะแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรงหรือแนวทางสันติวิธีเช่นเดียวกับฝ่ายรัฐบาลหรือไม่

๔. ขณะทำการวิจัย ฝ่ายรัฐบาลยังไม่สามารถพิสูจน์ทราบได้ว่า กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบคือกลุ่มใด มีใครเป็นผู้นำทางความคิด (Master Mind) การพิสูจน์ทราบกระทำได้ในระดับหมู่บ้านว่าผู้ใดบ้างอยู่ในกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ หน่วยข่าวและพนักงานสอบสวนไม่สามารถขยายผลจนทราบตัวผู้นำจากหลักฐานที่รวบรวมได้น่าเชื่อว่า ขบวนการ BRN-Coordinate มีนายสะเปอิง บาซอ อดีตผู้บริหารของโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อ.เมือง จว.ยะลา ซึ่งขณะนี้ก็หลบหนีการจับกุมเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง แต่ยังเป็นที่น่าสงสัยเนื่องจากการที่ พันเอก ออกนิษฐ์ หมั่นสวัสดิ์ ได้เดินทางไปพบปะดร.วัน การ์เด เจ๊ะมาน ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ระหว่าง ๗-๘ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๘ ดร.วันการ์เด เจ๊ะมานให้ความเห็นว่าตนเองไม่เชื่อว่า นายสะเปอิง บาซอ จะเป็นผู้อยู่เบื้องหลังแต่จะมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งอยู่เบื้องหลัง โดยใช้โครงสร้างของขบวนการ BRN-Coordinate ที่มีการฝึกกำลังคนและเตรียมการมาเป็นเวลานาน ถึงอย่างไรก็ดี หากฝ่ายรัฐบาลยังไม่สามารถพิสูจน์ทราบแหล่งหลบซ่อนที่แน่นอนหรือสามารถติดต่อกับ นายสะเปอิง บาซอ ได้จึงยากต่อการนำไปสู่การพบปะพูดคุย

๕. ในการแก้ไขปัญหโดยสันติวิธี ซึ่งจะต้องยอมรับการพบปะพูดคุย (Dialogue) จนถึงเจรจา (Negotiation) กับผู้นำของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ในประเด็นนี้บุคคลในระดับผู้กำหนดนโยบายในระดับรัฐบาลยังขาดเอกภาพทางความคิด มีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการพูดคุย/เจรจากับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ สำหรับกลุ่มผู้ไม่เห็นด้วยให้เหตุผลว่าจะเป็นการยกระดับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบให้มีฐานะเท่าเทียมกับฝ่ายรัฐบาลและเป็นการเสียศักดิ์ศรี ในอดีตประเทศไทยประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหการต่อสู้ด้วยอาวุธของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และการยุติการต่อสู้ด้วยอาวุธของพรรคคอมมิวนิสต์มลายา ส่วนแต่ใช้การพูดคุย/เจรจาในทางลบควบคู่ไปกับมาตรการด้านการทหารและการเมืองทั้งสิ้น ดังนั้นบนความคิดเห็นที่แตกต่าง การใช้การพูดคุย/เจรจาจะต้องดำเนินการในทางลบ จึงควรได้รับการพิจารณานำมาใช้

พลโท สำเร็จ ศรีหรัย (ขบวนการ BRN Co-ordinate กับการก่อความไม่สงบในพื้นที่ จชต. และ๔ อำเภอบางจังหวัดสงขลาในช่วงปี ๒๕๔๗-ปัจจุบัน (๒๕๕๐) แนวความคิดในการยุติสถานการณ์, ๒๕๕๑) สรุปว่า

๑. ขบวนการก่อความไม่สงบในปัจจุบันคือ BRN Co-ordinate
๒. เป้าหมายคือ การทำให้รัฐปัตตานี (จังหวัดชายแดนภาคใต้) เป็นเอกราช
๓. ยุทธศาสตร์ ใช้กระแสชาตินิยมมาลายุ ปัตตานี โดยถือว่าดินแดน จชต.เป็นดาร์ลุฮ์บีมุสลิมทุกคนจะต้องทำญิฮาดเพราะเป็นวาญิบ
๔. ยุทธวิธี ใช้การก่อความไม่สงบด้วยวิธีการก่อการร้ายเพื่อทำสงครามการก่อความไม่สงบในสงครามประชาชน
๕. การจัดตั้งอำนาจรัฐซ้อนการปกครองของประเทศไทย และการขยายมวลชน เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
๖. การสร้างกำลังทหารมีการคัดเลือกตามขั้นตอนอย่างเข้มงวด เน้นคุณภาพตามขั้นตอนและมีการฝึกทดแทนอย่างต่อเนื่อง
๗. เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยจะต้องเชื่อและเข้าใจว่ามีขบวนการ BRN Co-ordinate เป็นขบวนการก่อความไม่สงบที่มีจุดมุ่งหมายคือ ความเป็นเอกราชของรัฐปัตตานี
๘. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐทุกภาคส่วน จะต้องบูรณาการแผนงานงบประมาณรวมทั้งวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสมดุลในพื้นที่ทั้งในแง่ความมั่นคงและการพัฒนา